

ЖОБА ТҮЙІНДЕМЕСІ

ШАРЫН МЕМЛЕКЕТТІК ҰЛТТЫҚ ТАБИҒАТ ПАРКЫНДАҒЫ МОДУЛЬДІК КЕЛУ ОРТАЛЫҒЫНЫҢ ҚҰРЫЛЫС ЖОБАСЫ 1 ҚҰРЫЛЫС КЕЗЕҢІ ЫҚТИМАЛ ӘСЕРЛЕР ТУРАЛЫ ЕСЕП

Бұл жобада Шарын МҰТП аумағында келу орталығы кешенін (1-кезек) тұрғызу қарастырылады. Жобаланған келу орталығы табиғи парктің туристік дамуына арналған.

Қазақстан Республикасы Экологиялық кодексінің 10.31-тармағына сәйкес ерекше қорғалатын табиғи аумақтарда, олардың күзетілетін және буферлік аймақтарында объектілерді орналастыру және кез келген қызмет түрлерін жүзеге асыру үшін скринингтік тексеру және әсер етуді бағалау міндетті болып табылады.

Шарын МҰТП-де модульдік визит-орталығын тұрғызу жобасының ықтимал әсері туралы есепті белгіленіп отырған қызметке тапсырыс беруші болып табылатын "QazaqGeography" РҚБ-мен 18.03.2021 ж. № 13 Шартқа сәйкес "Қазақстан биоалуантүрлілікті сақтау қауымдастығы" РҚБ (ҚБСА) дайындады.

Шарын мемлекеттік ұлттық табиғи паркінде туристік инфрақұрылымды дамыту үшін "Қоршаған ортаға болжамды қызметтің әсерін алдын ала бағалау" жобасы мемлекеттік экологиялық сараптамадан өтті (07.07.2021 ж. № Z60VDC00083187).

Ықтимал әсерлер туралы есеп "Қазақстан Республикасы Экология, Геология және табиғи ресурстар министрлігі Экологиялық реттеу және бақылау комитетінің Алматы облысы бойынша экология департаменті" РММ (KZ80VWF00071856 28.07.2022 ж.) берген қоршаған ортаға әсерді бағалаудың қамту саласын анықтау туралы қорытындыға сәйкес әзірленді.

Белгіленген туристік-рекреациялық қызмет ҚР Экологиялық кодексінің 2-қосымшасында жоқ. Скринингке сәйкес, бұл жұмыс түрлері қауіптіліктің IV санатына жатады.

Нысандардың тұрғызылудың 2022 жылы бастау жоспарланып отыр. Визит-орталық кешенін тұрғызылудың жоспарланған кезеңі-3 ай; бұл ретте құрылыс нормативтеріне сәйкес бұл үшін 8 айға дейін талап етіледі және кез келген асып кетуді болдырмау үшін ресурстарды тұтыну мен қалдықтардың түзілуі дәл осы ең ұзақ мерзімге есептелген.

Нысандарды пайдалану шарт бойынша 25 жылға есептелген. Оның барысында барлық экологиялық шектеулер мен нормативтер сақталатын болады. Бұған тапсырыс беруші-QazaqGeography РҚБ заңды тұлғалар Консорциумы және asemtal ЖШС атынан Asemtal ЖШС жауапты.

Ықтимал әсерлер туралы есепті әзірлеудің мақсаты – МҰТП аумағында келу орталығы кешені орнатудың ықтимал әсерін бағалау, сондай-ақ залалды минималдауға, оның ішінде қоршаған ортаға және биоәртүрлілікке келтірілген сөзсіз залалды барынша азайту бойынша ұсыныстар беру.

Ықтимал әсерлер туралы есеп Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексіне (2021 ж.) және «Экологиялық сараптаманы ұйымдастыру және жүргізу жөніндегі нұсқаулыққа» (Қазақстан Республикасы Экология, геология және табиғи ресурстар министрінің бұйрығы)

сәйкес әзірленді. 2021 жылғы 30 шілдедегі № 280), сондай-ақ Қазақстан Республикасының өзге де заңнамалық актілерімен:

«Ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы» Заңы;

- «Жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы» Заң;
- Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі;
- ҚР ММ 2006 жылғы 7 қарашадағы N 1063 қаулысымен бекітілген «Мемлекеттік ұлттық табиғи парктерде туристік-рекреациялық қызметті жүзеге асыру ережесі» және т.б.

Ықтимал әсерлер туралы есепті жасау кезінде халықаралық тәжірибедегі "Ұлттық парк орталық билік бекіткен аумақ болып табылады, онда үш негізгі шарт орындалуы керек: табиғатты толық қорғау; жеткілікті алаң; белгіленген мәртебе. Ұлттық саябақтың аумағы адамның табиғи ресурстарды пайдалануының барлық түрлерін болдырмайтын және аумақтың тұтастығын адам әрекетімен бұзуға жол бермейтін құқықтық режим қорғауында»

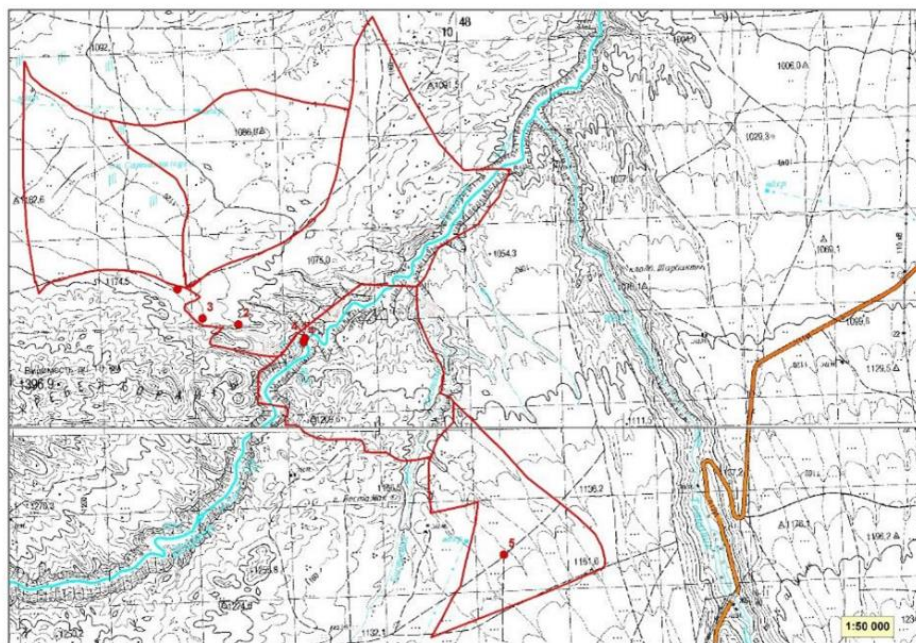
КӨЗДЕЛІП ОТЫРҒАН ҚЫЗМЕТ ТУРАЛЫ ҚЫСҚАША АҚПАРАТ

Жұмыс ауданы туралы қысқаша ақпарат

Шарын МҰТП әкімшілік, жобаланған келу орталығы Алматы облысы, Еңбекшіқазақ ауданында орналасқан. МҰТП заңды мекенжайы: Алматы облысы, Ұйғыр ауданы, Шонжы кенті, Қыдырбаев к-сі, 4.

Шарын мемлекеттік ұлттық табиғи паркі (бұдан әрі-Шарын МҰТП) ҚР Үкіметінің 13.02.2004 ж. № 213 қаулысымен құрылды.

Шарын МҰТП табиғатты қорғау және ғылыми мекеме мәртебесіне ие және ҚР ЭГТРМ орман шаруашылығы және жануарлар дүниесі комитетінің қарауында. Қазіргі уақытта парктің жалпы ауданы 127050 га құрайды.

Сурет 1. Шарын МҰТП шекаралары

Шарын мемлекеттік ұлттық табиғи паркі ерекше экологиялық, тарихи, ғылыми, эстетикалық және рекреациялық құндылығы бар Алматы облысының бірегей табиғи кешендерін сақтау және қалпына келтіру мақсатында ұйымдастырылды. "Шарын мемлекеттік ұлттық табиғи паркі "мемлекеттік мекемесінің аумағын кеңейтудің кейбір мәселелері туралы" Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2009 жылғы 6 ақпандағы № 121 Қаулысымен парк аумағы 93 150 га-дан 127 050 га-ға дейін кеңейтілді. Шарын мемлекеттік табиғи ұлттық паркі IUCN табиғи аумақтарының жоғары санатына (A1) сәйкес келеді.

МҰТП-ның негізгі бөлігіндегі биіктік шекаралары теңіз деңгейінен 350-ден 1800 м-ге дейін ауытқиды. Парк аумағында палеоген кезеңінің жәдігері – соғды шағанын сақтау мақсатында ұйымдастырылған «Шарын шаған орман саяжайы» табиғи ескерткіші орналасқан.

Шарын шатқалының "Қамалдар алқабы" рельефтің пайда болу процестерін айқын көрсететін және туризм мен рекреация үшін ерекше құндылығы бар геоморфологиялық объект болып табылады. Бала Бұғыты тауларының шығыс бөлігі - қарақұйрық, сібір тау ешкісі, сирек кездесетін жыртқыш құстардың бірқатар түрлері, оның ішінде сұңқар-ителгі қорғалатын қорық аймағы болып табылады.

МҰТП ЮНЕСКО-ның аттас биосфералық резерватының негізі болып табылады, оған ұлттық парктің қорғау аймағы да кіреді. Ол Шарын өзенінің бассейнінде орналасқан және Қазақстанның оңтүстік-шығысындағы Іле тауаралық қазаншұңқырының орталық бөлігіндегі бірегей биогеожүйені білдіреді. Резерват Шарын өзенінің каньон тәрізді аңғарын жәдігерлі шаған орманымен, экзотикалық бедерімен ерекшеленетін шөлдердің іргелес учаскелерін және Үлкен Бұғыты тауларындағы Орталық Азия типіндегі тау далаларының учаскелерін біріктіреді. Аумақтың бірегей географиялық ерекшелігі - мұнда Қытай мен Моңғолияда кең таралған аса аридті шөлдердің экожүйелерінің фрагменттерінің енуі. Әртүрлі климаттық және орографиялық жағдайлардың үйлесуі жергілікті экожүйелердің бірегей кешенінің қалыптасуына негіз болды, аумақтың ландшафтық және биологиялық әртүрлілігінің ерекшелігі, оның орталық және ішкі Азия шөлдерінің Жоңғар және Тұран типтері арасындағы Азия субконтинентінің ірі биогеографиялық шекарасының шекарасында орналасуымен де шартталған. Тұтастай алғанда, биосфералық резерватта бастапқы табиғи жүйенің барлық биологиялық және геологиялық компоненттерінің бірыңғай және бірегей кешені сақталады.

Шөлейттену мен жердің деградациялану процестерінің дамуын болдырмайтын өсімдік тұқымдық материалдың табиғи өндірісінің арқасында, МҰТП қоршаған аймақтың бұзылған жайылымдарындағы өсімдіктерді табиғи қалпына келтіруде үлкен оң рөл атқарады. Шарын өзенінің бүкіл алқабы, Кетмен жотасының оңтүстік беткейіндегі Шалқұдысу көзінен бастап, Іле өзеніне құятын дельтаға дейін, өзінің жануарлар мен өсімдік қорларына байлығымен бірге ертеден бері адамның тіршілік ету ортасы болып келеді. XX ғасырда халық негізінен ауыл шаруашылығымен айналысты: дәнді дақылдар мен мал шаруашылығы, сондай-ақ аң аулау, ағаш дайындау және өңдеу. Сонымен қатар, соңғы ғасырда шөлді, дала және орман ландшафттарына үлкен әсер етті. Алайда, ірі мал шаруашылықтарының болмауы және геоморфологиялық құрылымның ерекшеліктері мұнда ағып жатқан өзендердің су тазалығына оң әсер етеді. Мұның бәрі аумақтың ландшафты мен биологиялық әртүрлілігін сақтауға мүмкіндік береді.

МҰТП аумағының және оған іргелес аудандардың табиғи жағдайлары көп салалы ауыл шаруашылығы мен туризмді дамыту үшін өте алуан түрлі. Өңір аумағы арқылы Ұлы Жібек жолының қазақстандық бөлігі өтеді. Жаркент қаласында "Жаркент мешіті" - бірегей сәулет-өнер

мұражайы орналасқан. Қазіргі уақытта жолдың осы учаскесі Қазақстан мен Қытайдың сауда-экономикалық байланыстарының негізгі бағыттарының бірі болып табылады. Бұл табиғи және тарихи-сәулет объектілері Қазақстанның оңтүстік және оңтүстік-шығыс туристік кластерінің бір бөлігін қалыптастырудың негізі болып табылады. Бұл кластер туризмнің алуан түрлері мен санаттарын: Оңтүстік-Шығыс Қазақстанның бүкіл өңірінің жалпы экономикалық дамуы тұрғысынан экологиялық, этникалық, мәдени, ғылыми, рекреациялық туризмді дамыта отырып, биосфералық резерваттың және оның айналасындағы аумақтардың мүмкіндіктерімен елеулі түрде толықтырылуы мүмкін.

Табиғатты қорғау режимі және ұлттық парктің аумағын аймақтарға бөлу адамның экономикалық қызметінің қорғалатын экожүйелерге зиянды әсерін азайтуға және сонымен бірге таза экологиялық туризмді белсенді дамытуға мүмкіндік береді.

Табиғи орта мен жалпы экожүйелер, «Қамалдар алқабы» бар «Қызыл каньонды» есептемегенде,, адам әрекетінің әсері аз тиген күйде болып табылады.

ЖОСПАРЛАНҒАН ҚЫЗМЕТТІҢ ҚЫСҚАША СИПАТТАМАСЫ.

Жобамен Шарын МҰТП аумағында орналасқан ұлттық парктің автотұрағы мен Қамалдар алқабына (Қызыл каньонға) кіре берістегі БӨП маңындағы келу орталығы кешенін (1-кезек) салу және пайдалану бойынша жұмыстар қарастырылуда.

Жалпы алаңдық желілер мен инфрақұрылымды ұйымдастыру осы Есепте қаралмайды.

Жобаны іске асырудың басталуы - 2022 ж. визит-орталық кешенін орнатудың жоспарланған кезеңі - 3 ай; бұл ретте құрылыс нормативтеріне сәйкес оған 8 айға дейін талап етіледі және кез келген асып кетуді болдырмау үшін ресурстарды тұтыну мен қалдықтардың пайда болуы дәл осы ең ұзақ мерзімге есептелген. Қызметті құрамында 120 адамға дейінгі жұмысшылар жүзеге асырады.

Келу орталығы модульдік кешенінің құрылысының жалпы ауданы - 849,67 м².

Жобаланған келу орталығы табиғи парктің туристік дамуына арналған. Ғимараттың жалпы өлшемдері 41,7x18,8 м. Ғимарат бір қабатты, шолу алаңы бар, төртбұрышты.

Келушілерге арналған ғимаратқа кіру және шығу жылу тамбурлары арқылы жүзеге асырылады. Кіру және шығу үстіндегі жаппа, шатырдың құрылымын алып тастау арқылы жүзеге асырылады. 0,000 шартты белгісі ретінде тұрғын қабаттың таза еденінің деңгейі қабылданды, бұл БЖ-дағы абсолютті белгіге сәйкес келеді. Келу орталығының жоспарлау шешімдеріне мыналар кіреді: вестибюль, әкімшілік бөлме, қабылдау аймағы, келушілер мен қызметкерлерге арналған, әйелдер және ерлер қоғамдық санитарлық тораптары, МГН, техникалық бөлме; жедел жәрдем бөлмесі; конференц-залы; мейрамхана/кафе ас ішу залы және асхана. Таңдалған учаскенің рельефтік ерекшеліктеріне байланысты дәмхананың, мейрамхананың және ас үйдің асханасы жалпы белгіден минус 900 мм-ге төмендетілді. Жұмыс және жобалау жобалары бойынша үй-жайлардың биіктігі әртүрлі, бірақ кемінде 3,0 м болады.

Фасад желдетіліп, қабырғалары табиғи түсті термоөңделген қарағайдан жасалған, жасырын бекіту аксессуарларына бейімделген. Қалыңдығы 18 мм. Бөренеден жасалған лаг. Ғимараттың фронтоны табиғи түсті термиялық өңделген қарағайдан және шатырлы болаттан жасалған, және ПВХ мембранасынан.

Ғимарат жиналмалы (модульдік). ФБС іргетастары, ғимараттың қаңқасы (колонналар мен ригельдер, байланыстары) металл (құрастырмалы-жиналмалы). Сыртқы қоршау конструкциялары қалыңдығы 150 мм жанбайтын минералды мақта тақталарымен толтырылған

ағаш жақтау болып табылады. Элементті құрастыру бөлмелерінің ішкі қоршау конструкциялары металл қаңқадағы гипсокартоннан (KNAUF жүйесі), ылғалға төзімді гипсокартонды пайдалана отырып, ылғалды процестері бар бөлмелерде жасалады. Барлық бөлімдер өзін-өзі көтергіш, олар жабын тақтасына дейін жасалған. Қабырғалардағы, аралықтардағы және жабындардағы тесіктерді көлденең және тік коммуникацияларды төсегеннен кейін құрылыс ерітіндісімен немесе тығыздағыш массамен (мастика немесе полиуретанды герметик) бітеледі. Едендерге бетон дайындау барлық коммуникацияларды төсегеннен кейін жасалады. "Дымқыл" үй-жайлардың (с/б, тазалау-жинау инвентары бөлмесі және т.б.) таза еденінің деңгейі оларға жанасатын үй-жайлардан 1015 мм төмен орындалады. Шатыр: көлемді шешім бойынша шатырсыз; конструкциялық шешім бойынша құрама; желдету түрі бойынша желдетілмейтін; ішкі ұйымдастырылған суағары бар су бұру тәсілі бойынша.

Дайындық жұмыстарына: алаңды дайындау, аумақты тазалау, аумақты жоспарлау, уақытша инженерлік желілерді төсеу, құрылыс алаңын бақылау-өткізу режимін ұйымдастырумен уақытша қоршау, жабдықтар мен материалдарды, су ыдыстарын орналастыру және тұрмыстық сарқынды суларды/биодәретхананы жинау үшін қойма алаңдарын жайластыру, құрылыс алаңын өртке қарсы сумен жабдықтау және инвентармен, жарықпен қамтамасыз ету және т. б. жұмыстары кіретін болады

Объектілерді тікелей орнату мынадай жұмыстардан тұрады: алаңдарды тегістеу, негіз тіректерінің астына тереңдету, объектілерді құрастыру жөніндегі жұмыстар, ішкі және сыртқы әрлеу жұмыстары және т. б.

Жұмыстың басталуының болжамды мерзімі - қыркүйек 2022 ж. визит-орталық кешенін орнатудың жоспарланған кезеңі-3 ай; сонымен қатар, құрылыс стандарттарына сәйкес бұл үшін 8 айға дейін уақыт қажет, және кез-келген асып кетуді болдырмау үшін ресурстарды тұтыну мен қалдықтардың пайда болуы осы максималды мерзімге есептелген.

Шарттарға сәйкес, келу орталығын құру үшін жер бедерін ескере отырып, тез тұрғызылатын конструкциялар (шыны, ағаш, тас және т.б.) пайдаланылатын болады.

Жұмыстарды жүргізу үшін талап етілетін материалдардың көлемі, сондай-ақ ұсынылған ЖСҚ материалдарына сәйкес тетіктердің тізбесі қосымшада келтірілген.

Жұмысқа 120-ға дейін адам тартылатын болады. Жұмысшылар контейнер түріндегі жабдықталған вагондарда тұрады.

Құрылыс алаңында: прораб, мамандардың тамақтануы мен демалуына арналған орындар, медпункт, себезгі және дәретханалар, сондай-ақ техника мен жабдықтарды орналастыруға арналған арнайы жабдықталған орындар, материалдарға арналған тәттілер және т. б. болады.

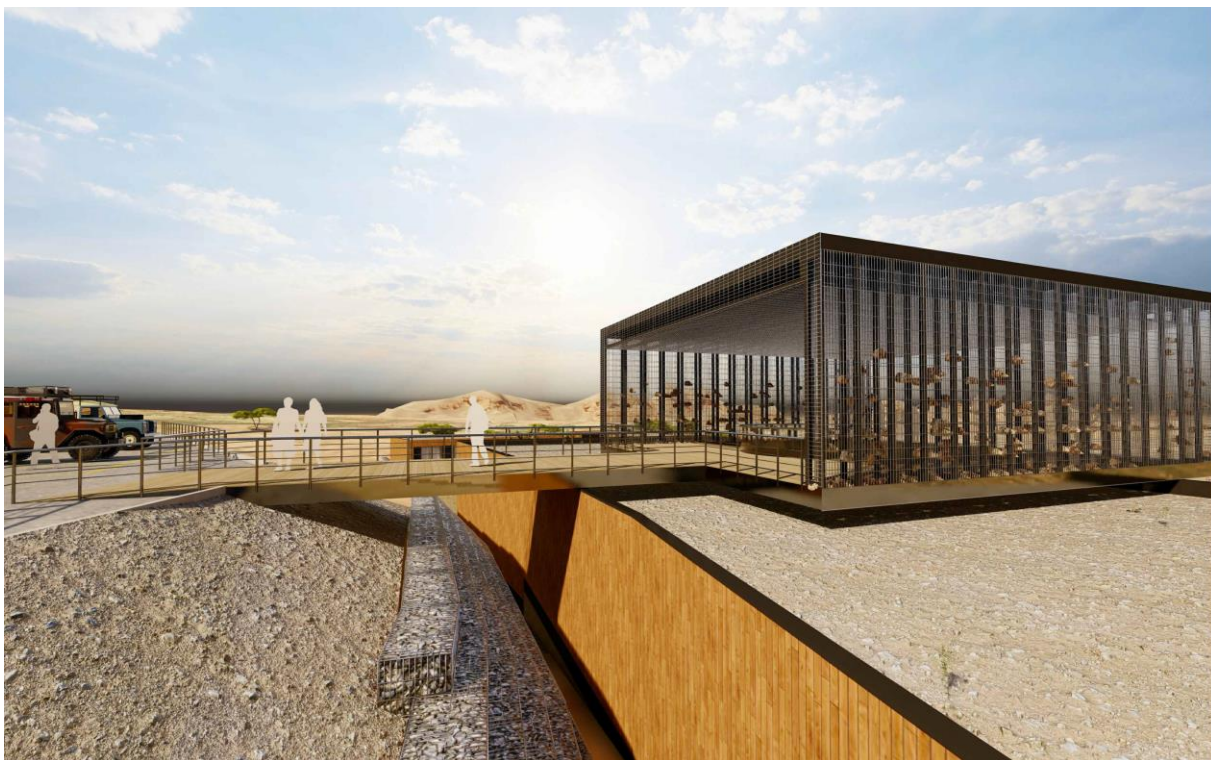
Жұмыстарды электр энергиясымен қамтамасыз ету-электр беру желісіне қосу

Шаруашылық және өндірістік қажеттіліктерге арналған су орнату кезеңінде тасымалданатын болады және арнайы ыдыстарда сақталады, азық-түлік мақсаттары үшін әкелінетін бөтелкедегі су пайдаланылатын болады.

Барлық тұрмыстық ағынды сулар арнайы контейнерге жиналып, жиналуына қарай шығарылады.

Орнату алаңында биодәретханалар орнатылады, олар толуына қарай босатылып, кейіннен ассенизациялық машиналармен СЭС-пен келісілген орындарға шығарылады.

Қалдықтарды жинау арнайы бөлінген орындарда, арнайы контейнерлерде автокөлікпен жүргізіледі.Объектіде 10 тоннадан астам қалдықтарды жинау жоспарланбайды.

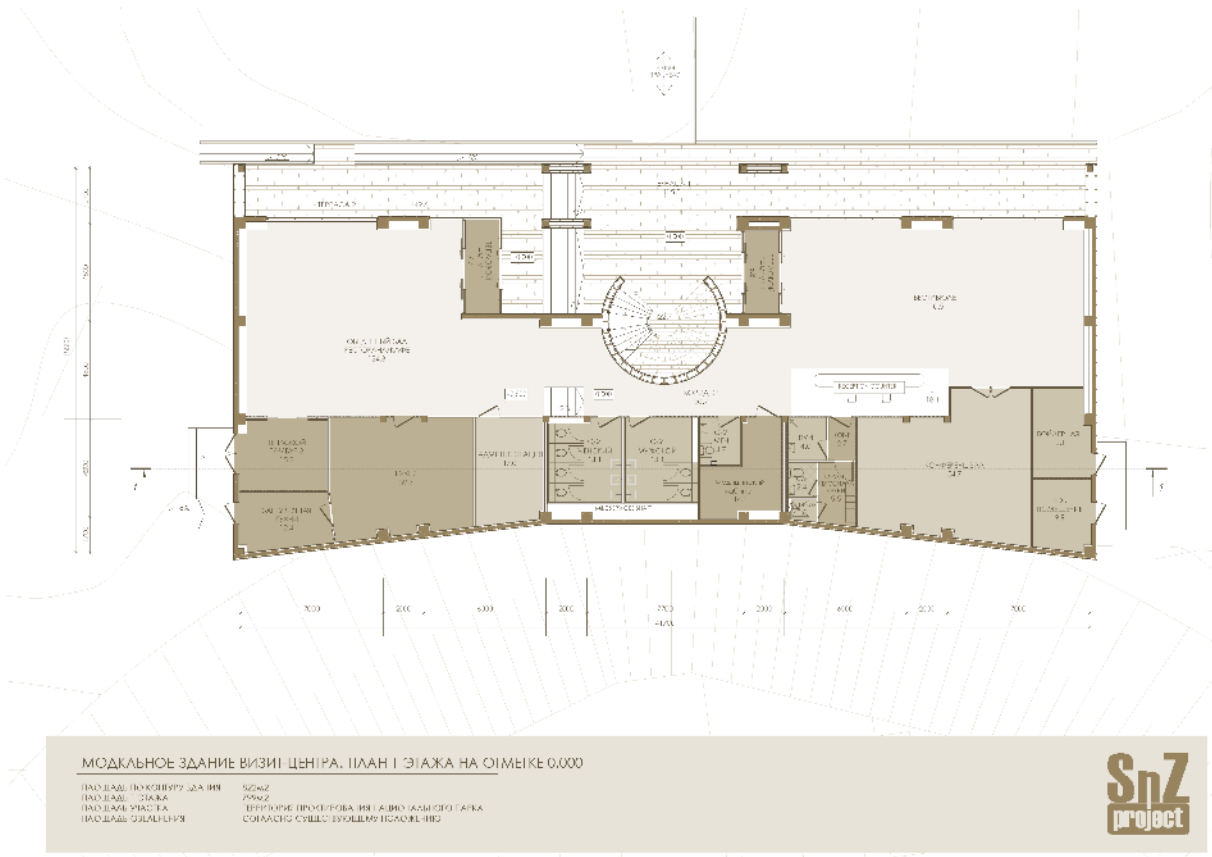

5-8 суреттер. Келушілер орталығы кешенінің сыртқы көрінісін визуализациялау

Сурет 9. Келу орталығы кешенінің сәулеттік шешімі және фасадтарының көлемі

Сурет 10. Келу орталығының 1 қабатының жоспары

ҚОРШАҒАН ОРТАҒА ӘСЕР ЕТУ ЖӘНЕ ОЛАРДЫ БОЛДЫРМАУ ШАРАЛАРЫ.

Жұмыстар алаңдарды жайластырумен, негіз тіректерін тереңдетумен және құрылымдарды тұрғызумен байланысты болады. Құрамында 120 адамға дейін жұмысшылар орнату алаңының жанындағы вагондарда тұрады.

Электр энергиясына қажеттілікті ӘЖ-10 кВ электр беру желісінен (ЭБЖ) берілетін желі қамтамасыз етеді.

Материалдар қолданыстағы жол бойымен арнайы көлікпен жеткізілетін болады.

Шаруашылық қажеттіліктерге арналған су (6720 куб.м.) алаңға арнайы көліктермен жеткізіліп, санитарлық-эпидемиологиялық талаптарға сәйкес арнайы ыдыстарда сақталатын болады. Ауыз су қажеттілігі үшін шөлмектегі ауыз су пайдаланылады. Барлық шаруашылық-тұрмыстық сарқынды сулар бірыңғай септикке жиналып, жасалған шарттар бойынша арнайы ұйымдармен өкелілетін болады. Сайтта құрғақ шкафтар болады.

Ықтимал әсерлер туралы есепті әзірлеудің мақсаты – МҰТП аумағында Визит-орталықты орнатудың ықтимал әсерін бағалау, сондай-ақ залалды, оның ішінде болмай қоймайтын, қоршаған орта мен Биоәртүрлілікті азайту жөнінде ұсынымдар беру.

Ұлттық парктің биоәртүрлілігі жалпы алғанда жоғары, сирек кездесетін және Құрып кету қаупі төнген бірқатар түрлерден тұрады. Ландшафттар адамның іс-әрекетіне әсер етпейді, тек жеке учаскелер айтарлықтай өзгереді. Бұл ретте визит-орталық кешенін салу алаңының өзі МҰТП-да кең таралған, фауна мен флора тұрғысынан айтарлықтай кедей ландшафтта орналасқан. Онда сирек кездесетін және Құрып кету қаупі төнген түрлер өмір сүрмейді, ағаш және бұта екпелері жоқ. МҰТП-ға қолданыстағы кіруге және автотұраққа жақындығы құрылыс нәтижесінде болуы мүмкін ықтимал залалды одан әрі азайтады. Жануарлар мен өсімдіктер әлеміне және ландшафттарға әсері жергілікті, маңызды емес деп бағаланады.

Қоршаған ортаға әсер ету жұмыстарды жүргізу кезінде атмосфералық ауаға ЗВ шығарындыларымен, суды пайдаланумен, топырақ-өсімдік жамылғысына әсер етумен, қоршаған ортаға әсер етудің физикалық факторларымен, қалдықтар мен ағындарды басқарумен байланысты болады және осы аумаққа антропогендік жүктеменің ұлғаюымен сипатталатын болады.

Жүргізілетін жұмыстар кезеңінде атмосфераға 0.35 т. шамасында 1-4 қауіптілік сыныбының 18 атауындағы ластаушы заттар шығарылатын болады. Шашырауды есептеуді талдау барлық ЗВ және жиынтық топтар бойынша ең жоғары жерге жақын шоғырланулар шекті рұқсат етілген шоғырланудан аспайтынын көрсетеді (елді мекендер үшін 1 ШЖК және курорттық аумақтар үшін 0,8 ШЖК), бұл ретте әсер ету аймағының шекарасы алаңнан (145 м) тыс шықпайды.

Жұмыс барысында шамамен 6 тонна қалдық пайда болады. Барлық қалдықтар сол жерде арнайы контейнерлерге бөлініп және жасалған шарттар бойынша арнайы ұйымдардың күнделікті шығаруымен жиналады. Объектілерде 10 тоннадан астам қалдықтарды сақтау жоспарланбайды.

Жұмыстарды жүргізу аумақты салумен және жайластырумен байланысты болады, бұл топырақ-өсімдік жамылғысының әртүрлі дәрежедегі бұзылуына, сондай-ақ алаңды дайындау жөніндегі жұмыстарды жүргізу кезінде ұсақ сүтқоректілердің (бірлі-жарым) және жәндіктердің ықтимал қырылуына әкеп соғады. Жағымсыз әсерлерді азайту үшін жұмыстар күзде басталады

деп жоспарлануда. Келу орталығының дизайны ғимаратқа қоршаған ландшафтқа сәйкес келуге мүмкіндік береді.

Жоспарланған жұмыстардан шудың әсерін азайтуға машиналар мен механизмдердің техникалық жай-күйін бақылау, шу деңгейі төмен агрегаттарды қолдану, технологиялық жабдықты дiрiлден оқшаулау және т. б. арқылы қол жеткізілетін болады.

Қайтымсыз әсерлерден болмашы жергілікті шығындар экологиялық (келушілер ағынын реттеу), мәдени (келушілерді хабардар ету және келу кешенінің сыртқы түрін жақсарту), экономикалық (туризмді дамыту) және әлеуметтік (жергілікті халықты жұмыспен қамту және адамдардың бос уақытын ұйымдастыру) контексте алынатын пайдамен бірнеше рет өтеледі.

Көзделіп отырған қызмет тоқтатылған кезде барлық конструкцияларды, құрылыс материалдарын толық алып тастау және МҰТП режимінің құрылыс стандарттары мен талаптарына сәйкес оның қызметкерлерінің бақылауымен аумақты толық қалпына келтіру жүргізілетін болады. Қалпына келтіру іс-шараларының жоспары олар қажет болған жағдайда әзірленеді және Ұлттық Паркпен келісіледі.

Қоршаған ортаға әсерді бағалаудың қамту саласын анықтау туралы қорытындыға сәйкес, "су ресурстарын пайдалануды реттеу және қорғау жөніндегі Балқаш-Алакөл бассейндік инспекциясы" РММ, "Алматы облысының санитарлық-эпидемиологиялық бақылау департаменті" РММ, "Алматы облыстық орман шаруашылығы және жануарлар дүниесі аумақтық инспекциясы" РММ, "Балқаш-Алакөл бассейндік инспекциясы", "Балқаш-Алакөл бассейндік инспекциясы бойынша экология департаменті" Алматы облысы әкімдігінің .

Ерекше қорғалатын аумақта жұмыс жүргізу орындаушылар мен жобалаушыларға жұмыс жүргізу кезінде қоршаған ортаны барынша қорғауға байланысты бірқатар шектеулер қояды. Сондай-ақ осы аумаққа рекреациялық жүктемені арттыруды және жүргізілетін жұмыстардың мониторингі жоспарын әзірлеуді ескеру қажет.

Тұтастай алғанда, жоба ауданда, облыста және Қазақстанда туристік-рекреациялық қызметті дамыту үшін үлкен маңызға ие және ұтымды әрі ұқыпты тәсілді ескере отырып, қоршаған ортаға ең аз теріс әсермен іске асырылуы мүмкін.

Нетехническое резюме проекта
«СТРОИТЕЛЬСТВО МОДУЛЬНОГО ВИЗИТ-ЦЕНТРА
В ЧАРЫНСКОМ ГОСУДАРСТВЕННОМ НАЦИОНАЛЬНОМ
ПРИРОДНОМ ПАРКЕ
1 ОЧЕРЕДЬ СТРОИТЕЛЬСТВА
ОТЧЕТ О ВОЗМОЖНЫХ ВОЗДЕЙСТВИЯХ»

Данным проектом предусматривается строительство комплекса визит-центра (1 очередь) на территории Чарынского ГНПП. Проектируемый визит-центр предназначен для туристического развития природного парка.

В соответствии с п.10.31. Экологического кодекса Республики Казахстан для размещения объектов и осуществление любых видов деятельности на особо охраняемых природных территориях, в их охранных и буферных зонах скрининг и оценка воздействия обязательны.

Отчет о возможных воздействиях проекта Строительства модульного визит-центра в Чарынском ГНПП подготовлен РОО «Казахстанская ассоциация сохранения биоразнообразия» (АСБК) согласно Договору № 13 от 18.03.2021 г. с РОО «QazaqGeography», являющимся Заказчиком намечаемой деятельности.

Проект «Предварительная оценка воздействия намечаемой деятельности на окружающую среду» для развития туристской инфраструктуры в Чарынском государственном национальном природном парке прошел государственную экологическую экспертизу (№ Z60VDC00083187 от 07.07.2021).

Отчет о возможных воздействиях разработан в соответствии с Заключением об определении сферы охвата оценки воздействия на окружающую среду, выданном РГУ «Департамент экологии по Алматинской области Комитета экологического регулирования и контроля Министерства экологии, геологии и природных ресурсов Республики Казахстан (KZ80VWF00071856 от 28.07.2022).

Намечаемая туристско-рекреационная деятельность отсутствует в Приложении 2 Экологического Кодекса РК. В соответствии со скринингом, данные виды работ относятся к IV категории опасности.

Предположительные сроки начала работ - сентябрь 2022 г. Планируемый период возведения комплекса визит-центра - 3 месяца; при этом согласно строительным нормативам на это требуется до 8 месяцев.

Эксплуатация объектов, по договору, рассчитана на 25 лет. В ее ходе будут соблюдаться все экологические ограничения и нормативы. Ответственность за это несет Заказчик – Консорциум юридических лиц РОО QazaqGeography и ТОО Asemtal в лице лидера консорциума РОО «QazaqGeography»

Цель разработки Отчета о возможных воздействиях – оценить потенциальное воздействие строительства комплекса Визит-центра на территории ГНПП, а также дать рекомендации по минимизации ущерба, в том числе неизбежного, окружающей среде и биоразнообразию.

Отчет о возможных воздействиях разработан в соответствии с Экологическим кодексом РК (2021 г) и «Инструкцией по организации и проведению экологической оценки» (Приказ Министра экологии, геологии и природных ресурсов Республики Казахстан от 30 июля 2021 года № 280), а так же другими законодательными Актами РК:

Закон «Об особо охраняемых природных территориях»;

- Закон «Об охране, воспроизводстве и использовании животного мира»;
- Экологический кодекс РК;
- «Правила осуществления туристской и рекреационной деятельности в государственных национальных природных парках», утверждены ПП РК от 7 ноября 2006 года N 1063 и др.

При составлении Отчета о возможных воздействиях учитывалось то, что в международной практике «Национальный парк есть территория, утвержденная центральной властью, на которой должны выполняться три основных условия: полная защита природы; достаточная площадь; установленный статус. Территория национального парка находится под защитой юридического режима, исключающего все виды эксплуатации природных ресурсов человеком и не допускающего каких-либо нарушений целостности территории деятельностью человека».

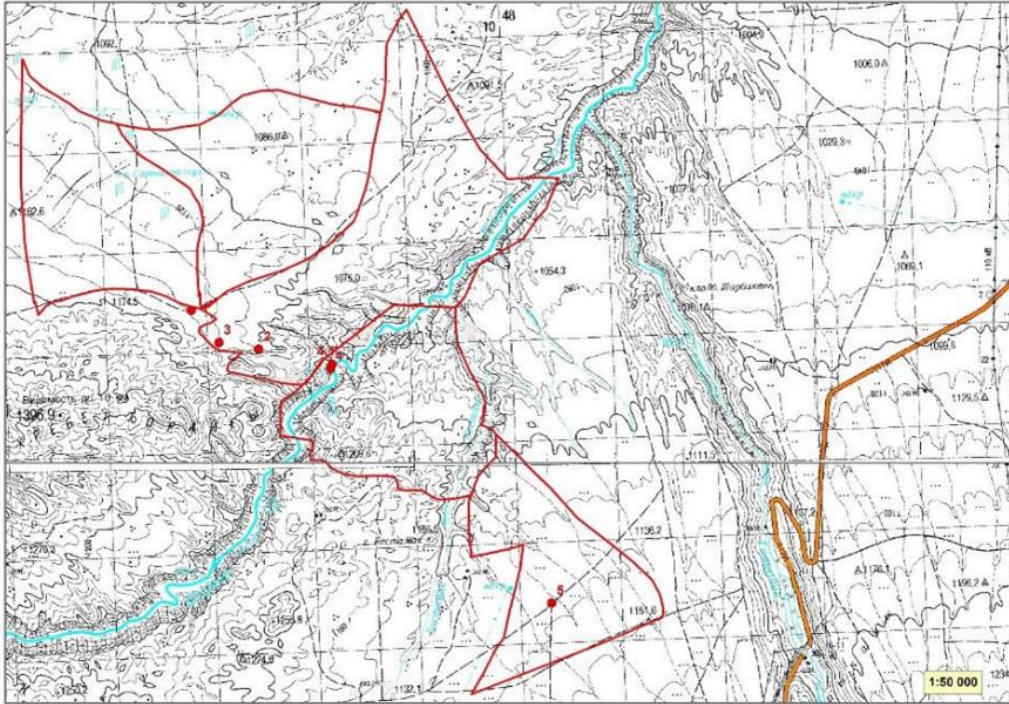
КРАТКАЯ ИНФОРМАЦИЯ О НАМЕЧАЕМОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

Краткая информация о районе работ

Административно, проектируемый Визит-центр Чарынского ГНПП находится в Алматинской области, Енбекшиказахском районе. Юридический адрес ГНПП: Алматинская область, Уйгурский район, пос. Шонжы, Кыдырбаева 4.

Чарынский государственный национальный природный парк (далее Чарынский ГНПП) создан Постановлением правительства РК № 213 от 13.02.2004 г.

Чарынский ГНПП имеет статус природоохранного и научного учреждения и находится в ведении Комитета лесного хозяйства и животного мира МЭГПР РК. Общая площадь парка в настоящее время составляет 127050 га.

Рисунок 1. Границы Чарынского ГНПП

ОПИСАНИЕ ПЛОЩАДКИ

Площадка под строительство визит-центра примыкает к восточной стороне большой существующей асфальтированной автостоянки, недалеко от КПП въезда в Красный каньон / Долину замков на территории Чарынского ГНПП. Площадка нарушена в малой степени, в основном непосредственно у парковки. Нарушение территории связано с присутствием человека.

Рисунок 2. Общий вид площадки / современное состояние

Рисунок 3. КПП на въезде к Долине замков

Ближайшими населенными пунктами являются: пос. Кокпек - 34 км (СЗ), пос. Сумбе - 29 км (ЮВ), пос. Ават - 48 км (В), с. Жаланаш (47 км ЮЗ), пос. Узунбулак - 23 км (ЮЮЗ), пос. Жаласай - 25 км (ЮЗ), пос. Шонжы (Чунджа) - 38 км (СВ), пос. Шарын - 51 км (С).

Рисунок 4. Ситуационная схема расположения визит-центра на космоснимке (площадка строительства – синий прямоугольник)

КРАТКОЕ ОПИСАНИЕ ПЛАНИРУЕМОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

Проектом рассматриваются работы по строительству и эксплуатации комплекса визит-центра (1 очередь), находящегося на территории Чарынского ГНПП недалеко от существующей автостоянки нацпарка и КПП у въезда к Долине замков (Красному каньону).

Организация общеплощадочных сетей и инфраструктуры в данном Отчете не рассматривается.

Начало реализации проекта – 2022 г.

Общая площадь застройки модульного комплекса визит-центра – 849,67 м².

Проектируемый визит-центр предназначен для туристического развития природного парка. Общие габариты здания в осях 41,7х18,8 м. Здание одноэтажное с устройством смотровой площадки, прямоугольное.

Вход и выход в здание для посетителей выполнены рассредоточено и осуществляются через тепловые тамбуры. Навес над входом и выходом осуществляется за счет выноса конструкции кровли. За условную отметку 0,000 принят уровень чистого пола жилого этажа, что соответствует абсолютной отметке на ГП. Планировочные решения Визит-центра включают в себя: вестибюль, административное помещение, зону ресепшн, общественный сан. узлы для посетителей и персонала, мужской и женский, сан узел МГН; технические помещения; кабинет оказания первой доврачебной помощи; конференц-зал; обеденный зал ресторана/кафе и кухню.

Обеденная зона кафе, ресторана и кухни планировочное понижена на минус 900 мм от общей отметки ввиду рельефных особенностей выбранного участка. Высота помещений согласно рабочему и дизайн проектам разная, но не менее 3,0 м.

Фасад вентилируемый, отделка стен из термообработанной сосны натурального цвета, профилированная под скрытую фурнитуру крепления. Толщина 18 мм. На лагах из бруса. Фронтон здания из термообработанной сосны натурального цвета и из ПВХ-мембраны. Строительные конструкции. Здание сборно-разборное (модульное). Основание ФБС, каркас здания (колонны и ригеля, связи) металл (сборно-разборный). Наружные ограждающие конструкции деревянный каркас с заполнением негорючих минераловатных плит толщиной 150мм. Внутренние ограждающие конструкции помещений поэлементной сборки, выполнены из гипсокартонных листов на металлическом каркасе (система KNAUF), в помещениях с мокрыми процессами с применением влагостойких гипсокартонных листов. Все перегородки являются самонесущими, выполнены до плиты покрытия. Отверстия в стенах, перегородках и покрытии после прокладки горизонтальных и вертикальных коммуникаций заделать строительным раствором или уплотняющей массой (мастика или полиуретановый герметик). Бетонную подготовку под полы выполнить после прокладки всех коммуникаций. Уровень чистого пола "мокрых" помещений (с/у, помещения уборочного инвентаря и др.) выполнить на 1015 мм ниже примыкающих к ним помещений. Кровля: по объемному решению бесчердачная; по конструктивному решению сборная; по типу проветривания невентилируемая; по способу водоотвода с внутренним организованным водостоком.

Подготовительные работы будут включать в себя работы по подготовке площадки, очистке территории, планировке территории, прокладке временных инженерных сетей, временное ограждение стройплощадки с организацией контрольно-пропускного режима, обустройство складских площадок для размещения оборудования и материалов, емкостей для воды и сбора хозяйственных сточных вод/биотуалеты, обеспечение стройплощадки противопожарным водоснабжением и инвентарем, освещением и т.д.

Строительство непосредственно объектов будет состоять из работ по: выравниванию площадок, заглублению опор основания, работы по сборке объектов, внутренних и внешних отделочных работах и т.д.

Предположительные сроки начала работ - сентябрь 2022 г. Планируемый период возведения комплекса визит-центра - 3 месяца; при этом согласно строительным нормативам на это требуется до 8 месяцев, и именно на этот максимальный срок рассчитано потребление ресурсов и образование отходов, чтобы избежать любого превышения

Согласно условиям, для создания визит-центра будут использованы легко возводимые конструкции (стекло, дерево, камень и т.д.) с учетом рельефа местности.

Объем материалов, требуемых для производства работ, а так же перечень механизмов в соответствии с предоставленными материалами ПСД, приведены в Приложении.

К работам будут привлечены до 120 человек. Рабочие будут жить в оборудованных вагончиках контейнерного типа.

На строительной площадке будут находиться: прорабские, места для питания и отдыха специалистов, медпункт, душевые и туалеты, а так же специально-оборудованные места для размещения техники и оборудования, склады для материалов и т.д.

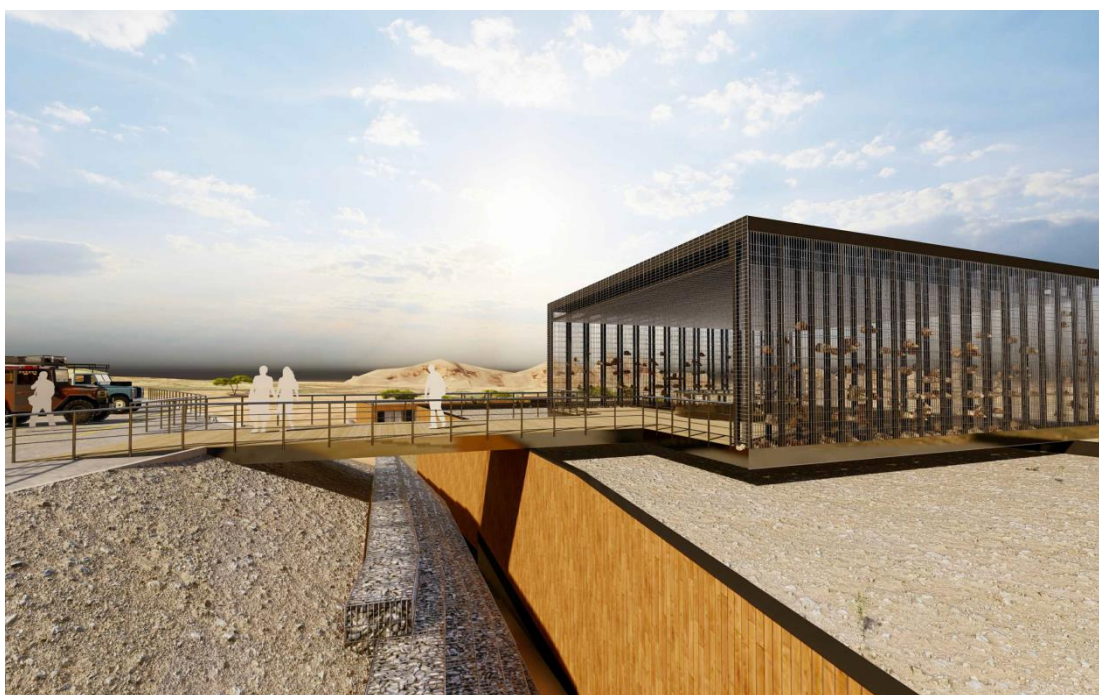
Обеспечение строительных работ электроэнергией - подключение к существующей ЛЭП.

Вода на хозяйственные и производственные нужды на период строительства будет привозная и храниться в специальных емкостях, для пищевых целей будет использована привозная бутилированная вода.

Все хозяйственные стоки из будут собираться в специальную емкость и вывозиться по мере накопления.

На строительной площадке будут установлены биотуалеты, которые подлежат опорожнению по мере наполнения с последующим вывозом ассенизационными машинами в места, согласованные с СЭС.

Сбор отходов производится в специально отведенных местах, специальных контейнерах с дальнейшим вывозом спец. автотранспортом. Накопление отходов более 10 тонн на объекте не планируется.

Рисунки 5-8. Визуализация внешнего вида комплекса визит-центра

Рисунок 9. Архитектурное решение и размеры фасадов комплекса визит-центра

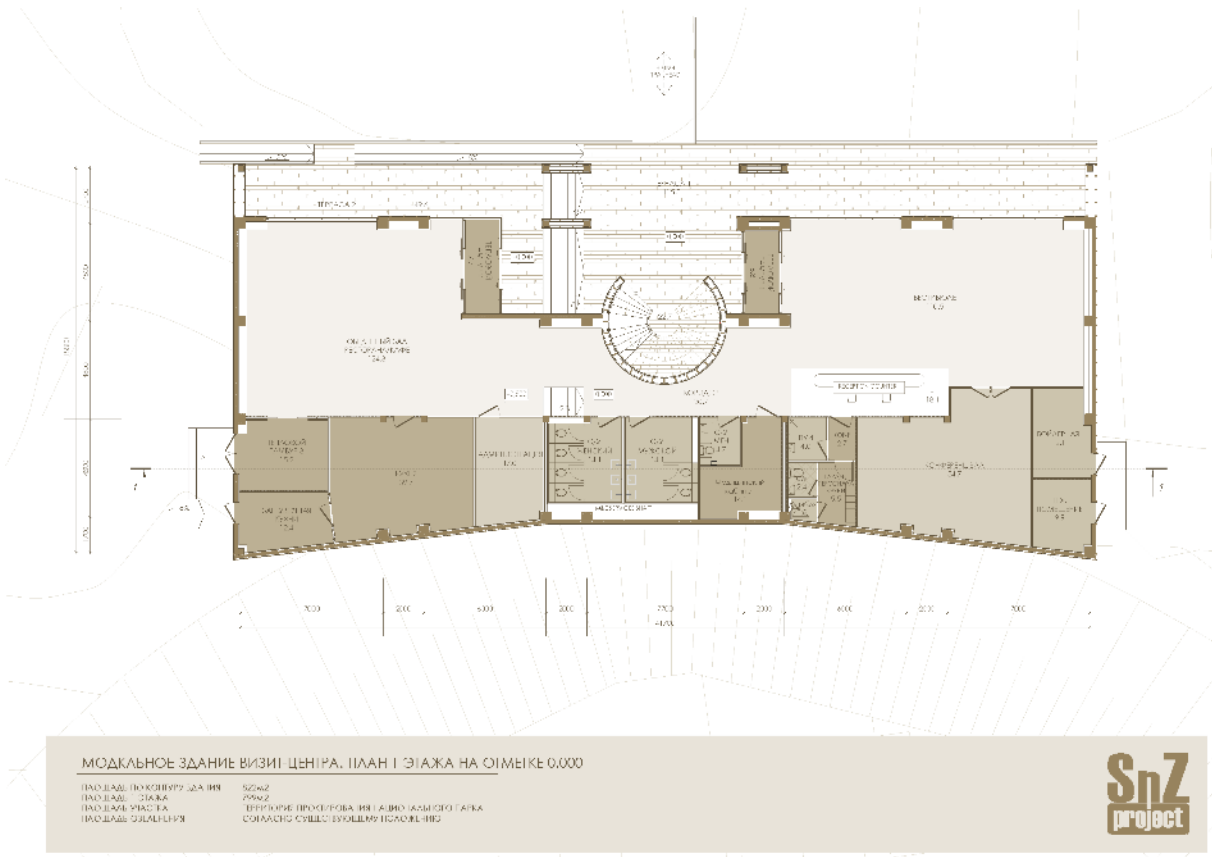

Рисунок 10. План 1 этажа визит-центра

ВОЗДЕЙСТВИЯ НА ОКРУЖАЮЩУЮ СРЕДУ И МЕРЫ ПО ИХ ПРЕДОТВРАЩЕНИЮ

Работы будут связаны с обустройством площадок, заглублением опор основания и возведением конструкций. Работники в составе до 120 человек будут жить в вагончиках возле площадки возведения.

Потребность в электроэнергии обеспечит подводимая линия от линии электропередачи (ЛЭП) ВЛ-10 кВ.

Материалы будут подвозиться спецтранспортом по существующей дороге.

Вода для хозяйственных нужд (6720 куб.м.) на площадку будет подвозиться спецтранспортом и храниться в специальных емкостях в соответствии с санитарно-эпидемиологическими требованиями. Для питьевых нужд будет использоваться бутилированная питьевая вода. Все хозяйственно-бытовые сточные воды будут собираться в единый септик и вывозиться спецорганизациями по заключенным Договорам. На площадке будут находиться биотуалеты.

Цель разработки Отчета о возможных воздействиях – оценить потенциальное воздействие возведения Визит-центра на территории ГНПП, а также дать рекомендации по минимизации ущерба, в том числе неизбежного, окружающей среде и биоразнообразию.

Биоразнообразие национального парка в целом высокое, включает ряд редких и находящихся под угрозой исчезновения видов. Ландшафты находятся в почти не затронутом деятельностью человека состоянии, лишь отдельными участками заметно трансформированы. При этом сама площадка возведения комплекса визит-центра находится в широко распространенном в ГНПП, достаточно бедном с точки зрения фауны и флоры ландшафте. Редких и находящихся под угрозой исчезновения видов на ней не обитает, древесные и кустарниковые насаждения отсутствуют. Близость к существующему въезду в ГНПП и автостоянке еще более снижает возможный ущерб, который может быть потенциально нанесен возведением. Воздействие на животный и растительный мир и ландшафты оценивается как локальное, несущественное.

Воздействие на ОС будет связано с выбросами ЗВ в атмосферный воздух при проведении работ, использованием воды, воздействием на почвенно-растительный покров, физическими факторами воздействия на окружающую среду, с управлением отходами и стоками и будет характеризоваться увеличением антропогенной нагрузки на эту территорию.

В период проводимых работ в атмосферу будет выброшено порядка 0.35 т. загрязняющих веществ 18 наименований 1-4 класса опасности. Анализ расчета рассеивания показывает, что максимальные приземные концентрации по всем ЗВ и группам суммаций не превысят предельно-допустимых концентраций (1 ПДК для населенных мест и 0,8 ПДК для курортных территорий), при этом граница области воздействия не выходит за пределы площадки (145 м).

В процессе работ будет образовано порядка 6 т отходов. Все отходы будут собираться с их разделением на месте в специальные контейнеры и ежедневным вывозом спецорганизациями по заключенным Договорам. Хранение более 10 тонн отходов на объектах не планируется.

Проведение возведения будет связано с застройкой и обустройством территории, что повлечет за собой нарушение в разной степени почвенно-растительного покрова, а так же

возможную гибель мелких млекопитающих (единично) и насекомых при проведении работ по подготовке площадки. Для уменьшения негативных воздействий, работ планируется начать в осенний период. Дизайн Визит-центра позволит зданию вписаться в окружающий пейзаж.

Уменьшение воздействия шума от планируемых работ будет достигнуто контролем за техническим состоянием машин и механизмов, применением малозумных агрегатов, виброизоляцией технологического оборудования и т.п.

Несущественные локальные потери от необратимых воздействий многократно компенсируются выгодой, получаемой в экологическом (регулирование потока посетителей), культурном (информирование посетителей и облагораживание внешнего вида въездного комплекса), экономическом (развитие туризма) и социальном (занятость местного населения и организация досуга людей) контекстах.

При прекращении намечаемой деятельности, будет проведено полное удаление всех конструкций, стройматериалов и проведена полная рекультивация территории, в соответствии со строительными стандартами и требованиями режима ГНПП, под контролем его сотрудников. План восстановительных мероприятий будет разработан в случае их необходимости и согласован с национальным парком.

В соответствии с заключением об определении сферы охвата оценки воздействия на окружающую среду, учтены замечания РГУ «Балхаш-Алакольская бассейновая инспекция по регулированию использования и охране водных ресурсов», РГУ «Департамент санитарно-эпидемиологического контроля Алматинской области», РГУ «Алматинская областная территориальная инспекция лесного хозяйства и животного мира», «Департамента экологии по Алматинской области».

Проведение работ на особо охраняемой территории накладывает на Исполнителей и проектировщиков целый ряд ограничений, связанных с максимальной охраной окружающей среды при проведении работ. Также необходимо учесть повышение рекреационной нагрузки на данную территорию и разработку Плана мониторинга проводимых работ.

В целом, проект имеет большое значение для развития туристско-рекреационной деятельности в районе, области и в Казахстане и, с учетом рационального и бережного подхода, может быть реализован с минимальным негативным воздействием на окружающую среду.